

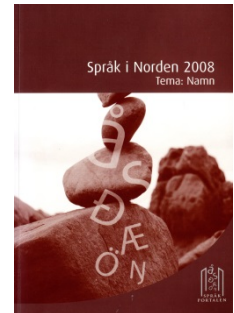
Sprog i Norden

Titel: Stedsnavn på Island – lov og forvaltning

Forfatter: Ari Páll Kristinsson

Kilde: Sprog i Norden, 2008, s. 175-184

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Forfatterne og Netværket for sprognævnene i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Stedsnavn på Island – lov og forvaltning

Ari Páll Kristinsson

Kan man godta Austurríki 'Østerrike' som et kommunenavn på Øst-Island? Burde eierne av gården Saurar 'lorter/myr' få lov til å endre gårdsnavnet med tanke på salg av hyttetomter? Dette er blant de spørsmålene som det islandske Stedsnavnsutvalget har fått i oppdrag å drøfte. Denne artikkelen beskriver den islandske loven om gårdsnavn m.m. og praktiseringen av den. Det legges først og fremst vekt på perioden 1998–2006: i 1998 ble gårdsnavnsloven endret slik at den ikke lenger hovedsakelig handler bare om gårdsnavn, men også bl.a. om stedsnavn på kart, og om nye kommunenavn, hvilket gjenspeiler på en måte endrede forhold i samfunnet. Det blir gitt eksempler på Stedsnavnsutvalgets avgjørelser og uttalelser kring gårdsnavn, stedsnavn på kart, gatenavn og nye kommunenavn.

1. Innledning

Størsteparten av stedsnavn på Island er selvsagt vokset fram i språksamfunnet siden landnåmets tid uten noen som helst organisert forvaltning. Dette gjelder navn på fjell og vidder, elver og fosser, viker og fjorder osv. og det gjaldt også f.eks. navn på gårdsbruk inn til 1900-tallet. Når det gjelder dette navneforråd er det allikevel myndighetenes rolle å sørge for organisert registreringsarbeid, ikke minst i forbindelse med utgivelse av kart; navneforskning; og selvsagt undervisningen om de islandske stedsnavn, bl.a. i geografi i grunnskolen. Statens kartverk har i årevis arbeidet på registrering og normering av islandske stedsnavn på kart. Det finnes nå ca 40.000 stedsnavn i Kartverkets database. Forskerne i Navneavdelingen innenfor Árni Magnússon instituttet for islandske studier (tidligere Islands Stedsnavnsinstitutt, og enda tidligere Stedsnavnsinstituttet innenfor Nasjonalmu-seet) bidrar med rådgivning i den sammenheng. Kartverket drev også inntil nylig med selve utgivelsen av islandske kart. Ovennevnt aktivitet er altså på de islandske myndighetenes vegne og den bygger på bestemte paragrafer i islandsk lov. Etersom islandsk er det eneste språket med lang historisk bakgrunn på Island, og

det finnes svært liten dialektforskjell i islandsk, så har man på Island ingen vanskelige spørsmål tilknyttet forskjellige språkvarieteter eller flerspråklige områder.

Men i tillegg til at man driver registrering, forskning og undervisning om det islandske stedsnavnsforrådet, så har de islandske myndighetene også en bestemt direkte påvirkning på islandske stedsnavn innenfor en avgrenset ramme. Her dreier det seg om Stedsnavnsutvalget og dets aktiviteter ifølge lov om gårdsnavn m.m., nr. 35/1953, med endringer; jf. også § 4 i lov om kommuner, nr. 45/1998; og forskrift nr. 136/1999, om Stedsnavnsutvalgets aktiviteter.

Det følgende handler mest om Stedsnavnsutvalgets arbeidsområde, og jeg kommer å gi eksempler på drøftingen av de saker som utvalget har med å gjøre, og da først og fremst fra år 1998, ettersom det var i 1998 som Alltinget gjorde de nyeste lovendringene som påvirker utvalgets aktiviteter.

2. Lovgivning om stedsnavn og Stedsnavnsutvalget

Ifølge nåværende lov omfatter Stedsnavnsutvalgets arbeidsområde bare en begrenset del av stedsnavnsforrådet. Det dreier seg ikke minst om nye gårdsnavn, og om endringer på gårdsnavn. Utvalget skal drøfte navnene og enten bekrefte deres bruk eller forkaste navnforslagene. Men utvalget skal også ta beslutninger om bestemte andre navnespørsmål når det oppstår uenighet eller uklarhet, og i denne sammenheng er vel stedsnavn på kart det viktigste området. I tillegg til dette så er utvalget forpliktet til å gi uttalelser til myndighetene om andre slags stedsnavn i visse tilfeller; først og fremst kan dette dreie seg om kommunenavn. Ifølge kommuneloven fra 1998 skal et kommunestyre be Stedsnavnsutvalget om uttalelse om forslag til et nytt eller endret kommunenavn, innen Sosial- og kommuneministeren kan godta det nye eller endrede kommunenavnet.

Det var i 1913 som man fikk den første islandske lovgivningen om endringer på gårdsnavn og om nye navn på gårdsbruk. Den såkalte "Lov om gårdsnavn m.m." ble vedtatt i 1937 og den ble revidert i 1953 (Þórhallur Vilmundarson 1980:25–26). Stedsnavnsutvalget ble stiftet i 1935 (ibid.). Utvalget arbeider nå som sagt ifølge "lov om gårdsnavn m.m.", nr. 35/1953, med den loven er blitt en del endret. Her dreier det seg mest om de endringer på gårdsnavnsloven som ble gjort gjennom lov nr. 40/1998, med virkning fra 1. august 1998.

Selv om man har endret lovparagrafene litt i deres 95 år gamle historie, har lovens kjerne og hovedmål vært det samme hele tiden, dvs. å bidra til organisering og stabilitet i formen og bruken av de stedsnavn som loven handler om. Grunnen til en slik lovgivning er at det kan være nødvendig i samfunnet at det finnes noen instans med fullmakt til å avgjøre om bruken av bestemte stedsnavn,

eller om deres betydning, av forskjellige praktiske grunner, for eksempel pga. tinglysninger av faste eiendommer, eller hvis det oppstår tvistemål om hvor et stedsnavn skal stå på kart, eller på hvilken måte det skal skrives på kart. Denne fullmakten har man altså gitt Stedsnavnsutvalget på Island. Utvalget hører inn under Kultur- og undervisningsdepartementet. Ifølge den islandske forvaltningsloven kan man anke Stedsnavnsutvalgets beslutninger til departementet.

3. Stedsnavnsutvalgets oppgaver – en oversikt

Her nedenfor blir Stedsnavnsutvalgets arbeidsområde nærmere beskrevet. Diskusjonen blir begrenset til situasjonen det siste tiåret, dvs. etter den nyeste lovendringen, i 1998.

Stedsnavnsutvalgets oppgaver er nå følgende, ifølge lov og forskrift:

1. å drøfte en melding om navn på **et nytt gårdsbruk**, og enten godta eller forkaste navnet; og sende et godtatt navn videre til tinglysningsforvaltningen;
2. å drøfte et ønske om **endring på gårdsnavn**, og enten godta eller forkaste det; og sende et godtatt navn videre til tinglysningsforvaltningen;
3. å drøfte et ønske fra et kommunestyre om få bekreftet et navn på **et nytt tettsted** innenfor en eller flere gårder, og enten godta eller forkaste navnet; og sende et godtatt navn videre til tinglysningsforvaltningen;
4. å avgjøre **hvilke stedsnavn skal skrives på kart** som blir utgitt på vegne av Statens kartverk, eller med Kartverkets samtykke, **hvis det er uklart eller tvistemål**, og man har sendt saken til utvalget;
5. å avgjøre i saken om **et nytt gatenavn** eller et lignende stedsnavn innenfor en kommune, **hvis det er tvistemål** og man har sendt saken til utvalget;
6. å avgjøre i saken om **et nytt eller et endret navn på et hus** i en by eller tettsted, **hvis det er tvistemål** og man har sendt saken til utvalget;
7. å gi **uttalelse** om et forslag til et navn på en ny **kommune** eller endring på en kommunes navn, herunder å gi uttalelse om de kommunenavn som skal settes under avstemning blant innbyggerne i kommunen.

Man kan finne loven og forskriften om Stedsnavnsutvalgets arbeid på utvalgets hjemmeside, http://www.arnastofnun.is/page/arnastofnun_nafn_ornefnanefnd. Der finnes det også utvalgets hovedstandpunkter om kommunenavn; veiledninger og skjemaer for meldinger om gårdsnavn, og for ønsker om endringer av gårdsnavn; årsrapporter; utvalgets medlemmer; og registre over gårdsnavn som er blitt tatt i bruk etter 1. august 1998.

Nedenfor drøftes Stedsnavnsutvalgets rolle i forvaltningen av navn innenfor følgende områder: 1) gårdsnavn, 2) navn på kart, 3) gatenavn, 4) kommunenavn.

4. Gårdsnavn

4.1 Meldinger om navn på nye gårdsbruk

Stedsnavnsutvalget drøfter melding om navn på et nytt gårdsbruk. Hvis navnet oppfyller de krav som stilles i loven om gårdsnavn, sender utvalget navnet videre til tinglysningsforvaltningen. Hvis ikke, gjør utvalget merknader og ber om et nytt navnforslag, og gir andre veiledninger etter sakens natur.

I loven om gårdsnavn stiller man bl.a. den betingelse at nye gårdsnavn ikke skal føre til at to eiendommer innenfor samme distrikt (isl. *hérað* 'herred') har enslydende navn. Forskrift nr. 136/1999 definerer *hérað* i denne sammenheng som 'samme lensmannsdistrikt'. Forbudet mot enslydende navn kan føre til at man i Stedsnavnsutvalget ikke kan godta navn som ellers ville vært utmerket med tanke på det respektive sted, dets natur og de lokale forholdene. Som et eksempel på dette kan nevnes at i 2000 fikk Stedsnavnsutvalget en melding om navnet *Höfði* ('hovde') på en ny gård i Selfoss lensmannsdistrikt. Navnet ble hentet fra en liten bergnabb innenfor eiendommen. Men det forholder seg slik at 60 km lengre bort, innenfor samme lensmannsdistrikt, finnes det allerede en gård som heter *Höfði*. Derfor ble Stedsnavnsutvalget nødt til å forkaste navnet *Höfði* på det nye gårdsbruket, og måtte be eierne om et nytt navnforslag.

I loven om gårdsnavn heter det at når man tar nye navn i bruk så skal man ta omsyn til den islandske gårdsnavnstradisjon. Denne paragrafen forplikter Stedsnavnsutvalget til å vurdere om navnene, som utvalget drøfter, stemmer overens med tradisjonen.

Hvis man ser på perioden fra august 1998 til juli 2006 så kan man hevde at det overveldende flertall av navn, som eierne av nye gårdsbruk sendte meldinger om til Stedsnavnsutvalget, oppfylte denne betingelsen, etter utvalgets vurdering. Men utvalget måtte likevel forkaste en del av disse navn på grunn av den ovennevnte reglen om enslydende navn, dvs. å forkaste navn som ellers godt kunne ha passet i de respektive tilfeller.

Stedsnavnsutvalget fikk sakens i ovennevnt periode også meldinger om nye gårdsnavn som utvalget måtte forkaste på grunn av at de foreslåtte navn sto i strid med islandsk gårdsnavnstradisjon, ifølge utvalgets vurdering. Som et eksempel kan nevnes en sak der eieren hadde sendt til utvalget en melding om gårdsnavnet

Saga ('beretning, saga'). Utvalget mente at det ikke kunne godtas dette navnet ettersom det finnes ingen tradisjon for et slikt gårdsnavn; det henviser òg ikke til noen forhold innenfor eiendommen, og heller ikke til noe stedsnavn i nærheten. En annen sak kan nevnes hvor Stedsnavnsutvalget forkastet et navnforslag; navnet *Grænablið* ('den grønne li') på en gård i svært flatt landskap, hvilket utvalget mente at ikke kunne stemme overens med gårdsnavnstradisjonen. Eierne anket til Kultur- og undervisningsdepartementet, og departementet bekreftet Stedsnavnsutvalgets avgjørelse.

4.2 Ønsker om endringer på gårdsnavn

I loven om gårdsnavn finnes det strenge betingelser når det gjelder endring av gårdsnavn. Man kan ikke endre et gårdsnavn uten Stedsnavnsutvalgets tillatelse, og utvalget kan bare tillate en endring når det dreier seg om svært spesielle situasjoner, for eksempel hvis det forholder seg slik at det finnes en annen gård med enslydende navn i samme lensmannsdistrikt. Ifølge forskrift nr. 136/1999 kan utvalget også ta omsyn til en situasjon hvor et navn eventuelt anses passe meget dårlig til de lokale forhold, eller hvis navnet anses svært dårlig laget eller at navnet kan være til skade for gårdsdriften. Þórhallur Vilmundarson (1980) viser at grunnen til den første islandske loven om gårdsnavn, i 1913, ikke minst var den å prøve å forhindre den tendensen til navneendringer som hersket da. Når denne gårdsnavnsloven ble endret i 1937 fastsatte man enda strengere betingelser for endringer på gårdsnavn.

Stedsnavnsutvalget drøfter hvert år en del ønsker om endringer av gårdsnavn. I perioden 1998–2006 oppfylte man, etter utvalgets vurdering, de nødvendige betingelsene i gjennomsnittlig 1–2 saker pr. år. Utvalget godkjente for eksempel å endre navnet *Tjaldbúðir* til *Ósakot* ettersom det sistnevnte var det opprinnelige gårdsnavnet i dette tilfelle. Et annet eksempel er at utvalget aksepterte at det svært lange navnet *Voðmúlastaðamiðhjáleiga* kunne forkortes til *Miðhjáleiga*.

Jeg nevnte ovenfor at Stedsnavnsutvalget kunne, ifølge forskrift nr. 136/1999, ta omsyn til det i drøftingen hvis det nåværende navnet på gårdsbruket kunne være til skade for gårdsdriften. Det er nødvendig å ha i mente i denne sammenheng at forskriften også sier at utvalget skal arbeide for oppbevaring av islandsk kulturarv og for vern av stedsnavn.

Stedsnavnet *Saurar* (et flertallsord) betyr 'fuktig og flatt lende, myr'. Leddet *Saur-* forekommer i navn på 28 islandske gårder. Foruten 6 *Saurar*-gårder finnes det 18 gårder som heter *Saurbær* ('myr-gård'), og så har man *Saur-* som første ledd i gårdsnavnene *Saurbrúargerði*, *Saurbóll*, *Saurlátur*, *Saurstaðir*. Men her kommer det problematiske: ordet *saur*, som i flertall heter *saurar*, betyr også 'lort,

ekskrement'. Det er allikevel slik at denne betydning forekommer i de fleste tilfeller bare i entallsformen *saur*. Flertallsformen *saurar* brukes derimot snarere til vanlig om myr, jf. ovenfor.

Stedsnavnsutvalget fikk i 2005 et ønske om navnendring, fra eierne av en av de ovennevnte *Saurar*-gårder. Eierne mente at den eldste betydning av navnet *Saurar* 'myr' ikke lenger var alminnelig kjent og at folk flest forstår stedsnavnet som 'lorter'. Derfor mente eierne at navnet *Saurar* virket støtende på folk som ellers ville kjøpe tomter for hytter på eiendommen. Stedsnavnsutvalget måtte i dette tilfelle vurdere på den ene side eiernes problem og deres kritiske innstilling mot navnet, og på den annen side de førnevnte standpunktene om Stedsnavnsutvalgets ansvar ved oppbevaring av islandsk kulturarv og vern av stedsnavn. Utvalget besluttet at det førstnevnte problemet var mindre betydelig enn de sistnevnte prinsippene. Derfor ble navnendingsforslaget forkastet. Utvalget henviste i avgjørelsen bl.a. til uttalelser fra UNGEGN som oppfordrer medlemslandene til vern av stedsnavn, som en del av oppbevaringen af verdens kulturarv.

5. Navn på kart

Blant lovendringene i 1998 var at Stedsnavnsutvalget fikk i oppdrag å avgjøre hvilke stedsnavn skal skrives på kart som blir utgitt på vegne av Statens kartverk, eller med Kartverkets samtykke, hvis det oppstår tvistemål. Siden 1998 har Stedsnavnsutvalget fått tilsendt en del saker fra individuelle eller fra forskjellige instanser som mener at enkelte navn på kart ikke er som de burde være.

Et eksempel på dette, fra 1998–1999, er at det hadde oppstått tvistemål som gjaldt en stor rund krater ved Mývatn i Nord-Island, dvs. om det skulle stå *Hverfell* eller *Hverfjall* på kart. Leddet *Hver-* betyr 'gryte' og siste leddene *-fell/-fjall* er to varianter med (omtrent) samme betydning, 'fjell'. Begge variantene, *Hverfell* og *Hverfjall*, bygget på tradisjon i språkbruk. Stedsnavnsutvalget besluttet at det burde hete *Hverfjall* på kartene, ettersom den varianten hadde sterkere tradisjon bak seg på tidligere kart. Utvalget henviste i denne sammenheng til at det hadde fått i oppdrag å avgjøre om navn på kart, snarere enn om bruken av navnvariantene generelt. Avgjørelsen ble anket til Kultur- og undervisningsdepartementet. Departementet endret utvalgets resultat og besluttet at det skulle hete "*Hverfjall (Hverfell)*" på kart.

Men departementets avgjørelse, med to varianter der den ene er utenfor parentes og den annen innenfor parentes, var prinsipiell, dvs. beslutningen har påvirket senere avgjørelser i lignende spørsmål som Stedsnavnsutvalget har i fortsettelsen tatt stilling til. For eksempel drøftet utvalget i 2003 en sak som gjaldt en dal

i et folketomt område mellom to jøkler. Ekspedisjonen som forsket dalen i 1845 hadde valgt navnet *Jökuldalur* og dette navnet har stått på kart siden da. Men det finnes i tillegg et litt yngre navn, *Nýidalur* 'den nye dal', som er nok det vanligste blant de reisende, i hvert fall blant folk fra Sør-Island. Navnet *Nýidalur* har dukket opp på nyere kart ved siden av navnet *Jökuldalur*. Det ble klaget over dette til Stedsnavnsutvalget. Utvalget avgjorde at det skulle stå *Jökuldalur* (*Nýidalur*) på kart. Her fulgte Stedsnavnsutvalget altså mønsteret *Hverfjall* (*Hverfell*) fra departementets avgjørelse i 1999.

6. Gatenavn

Kommunestyrene på Island bestemmer egne gatenavn, og i noen tilfeller finnes det spesielle gatenavnsutvalg på enkelte kommuners vegne, som forbereder gatenavnsforslag for vedkommende kommunestyre. Stedsnavnsutvalget har ingen rolle kring gatenavn, foruten å avgjøre når det oppstår tvistemål om nye gatenavn. Dette er likevel veldig uvanlig; i perioden 1998–2006 fantes det bare ett tilfelle der utvalget måtte ta en slik beslutning. I kommunen *Skagafjörður* i Nord-Island finnes det en gård som heter *Geitagerði* 'geitegjerde'. I samme kommune, ca 30 km fra gården, ligger det gamle bispesetet Hólar hvor det nå nylig også finnes et lite tettsted med noen gater, kring høyskolen i Hólar. En av gatene der fikk navnet *Geitagerði*, hvilket faktisk også er et gammelt stedsnavn i Hólar-eiendommen. Eierne til gården *Geitagerði* klaget over dette til Stedsnavnsutvalget og ønsket at gatenavnet *Geitagerði* i tettstedet Hólar ble endret. Gårdseierne henviste bl.a. til at det hadde oppstått problem med posten ettersom det brukes det samme postnummeret i dette området. Stedsnavnsutvalget avgjorde at kommunestyret måtte passe på at gatenavnet så vidt mulig brukes med en tilføyelse som *á Hólum* 'i Hólar' når det ellers kunne være uklart om det dreide seg om gårdsnavnet *Geitagerði* eller gatenavnet *Geitagerði*.

Som tidligere nevnt så er det meget sjeldent at en sak som denne dukker opp hos Stedsnavnsutvalget. Når man tenker på de store endringene på Island i nyere tid hvor tettstedene og byene har vokset fort, som selvsagt har mange nye gatenavn som følge, kunne man ha forventet flere tilfeller der det fantes tvistemål om gatenavnene. Kanskje er det slik at kommunene generelt forbereder gatenavn på en så fornuftig måte at innbyggerne til vanlig er helt fornøyde med resultatet og at de derfor sjelden finner anledning til å sende klagemål til Stedsnavnsutvalget.

7. Kommunenavn

I år 1998 vedtok Alltinget en ny kommunelov, nr. 45/1998, og det innebar en ny rolle for Stedsnavnsutvalget. I lovens § 4 heter det at kommunestyrene bestemmer kommunenes navn, men styrene skal først få uttalelser fra Stedsnavnsutvalget om navnforslagene. Dette gjelder også de forslag til kommunenavn som skal settes under avstemning blant innbyggerne i kommunen. I § 4 heter det videre: "Kommunenavn bør være i overensstemmelse med islandsk grammatikk og språklig tradisjon."

På 1990-tallet, og fremover, skjedde det radikale endringer i antall og omfang av kommuner på Island: før var det for mange for små kommuner i forhold til de voksende oppgaver som kommunene hadde fått i samfunnet, både når det gjelder grunnskolen og ansvar for mange andre sosiale oppgaver. Derfor har man slått sammen kommuner overalt på Island de siste en-to årtiene. Dette hadde naturligvis bl.a. som følge at man måtte finne mange nye navn, eller eventuelt å akseptere at et tidligere navn kunne brukes om et større geografisk område enn før. Jeg mener at lovparagrafen, der kommunestyrene ble nødt til å hente uttalelser fra Stedsnavnsutvalget om nye og endrede kommunenavn, sannsynligvis har sin forklaring i en del vanskelige oppgaver som noen kommuner og Sosial- og kommunedepartementet hadde fått i 1998. Man hadde hatt avstemninger blant innbyggerne i noen kommuner, hvor resultatet var at en del ganske dårlige navnforslag fikk størst oppslutning. Man kan nevne som et eksempel i denne sammenheng at navnforslaget *Austurríki* 'Østerrike' fikk de fleste stemmene i avstemningen om navnet på en ny kommune i Øst-Island. Alltinget drøftet endringer i gårdsnavnsloven og den nye kommuneloven på omtrent samme tidspunkt året 1998, hvilket muligens førte til at alltingsrepresentantene tenkte på den muligheten å dra nytte av spesialistene innenfor Stedsnavnsutvalget på denne måte i kommuneloven. Det er Sosial- og kommunedepartementet som er ansvarlig for bekreftelsen av nye og endrede kommunenavn. Departementet har som regel siden da bare bekreftet navn som har fått positiv uttalelse fra Stedsnavnsutvalget.

Stedsnavnsutvalget besluttet seg for noen hovedprinsipper om kommunenavn 27. august 1998, som bygger på § 4 i kommuneloven om at navnene bør følge islandsk grammatikk og språklig tradisjon. Foruten en beskrivelse av prinsipper for laging av gode navn som er i tråd med språktradisjonen, legges det i Stedsnavnsutvalgets prinsipper spesiell vekt på at de nye kommunenavn ikke skal stride mot betydning og bruk av tradisjonelle stedsnavn i det respektive området.

Som et eksempel på Stedsnavnsutvalgets uttalelser om et nytt kommunenavn kan vi ta saken da tre kommuner nær Selfoss, Gaulverjabæjarhreppur, Hraung-

erðishreppur og Villingaholtshreppur, ble slått sammen i 2006. Den nye kommunen ligger i en del av et område som kalles *Flói* el. *Flóinn* (bestemt form). Stedsnavnsutvalget fikk tilsendt følgende 6 navnforslag om den nye kommune: *Flóabyggð*, *Flóahreppur*, *Flóasveit*, *Flóamannahreppur*, *Sveitarfélagið Flói*, *Sveitarfélagið Flóinn*. De første 3 forslagene kan oversettes omtrent som 'bygd/repp/herad i Flói'; det fjerde som 'Flói-folkets repp'; og de to siste som 'kommunen Flói(nn)'. Stedsnavnsutvalget hadde ingen innvendinger mot de 4 førstnevnte forslagene. Men utvalget mente at to de sistnevnte ikke var i tråd med hovedprinsippet om at nye navn ikke skal stride mot tradisjonell betydning av eldre stedsnavn, ettersom Flói(nn) er et betydelig større område enn den nye kommune.

8. Avslutning

I denne artikkelen har jeg tatt eksempler på de forskjellige oppgavene som Stedsnavnsutvalget på Island drøfter i sitt arbeid. Jeg har først og fremst satt fokus på utvalgets arbeid i perioden 1998–2006, ettersom Alltinget endret gårdsnavnsloven betydelig i 1998, og man derfor på nåværende tidspunkt har fått en del erfaring av den endrede lovgivningen. Stedsnavnsutvalget arbeider altså ifølge "lov om gårdsnavn m.m.", og av selve lovens navn framgår det at utvalgets arbeidsområde primært har dreid seg om gårder, hvilket gjenspeiler det faktum at samfunnets behov på 1900-tallet, når det gjelder forvaltning av stedsnavn, først og fremst har vært tilknyttet jordbruk. Lovendringene i 1998 viser likevel at det var blitt nødvendig for samfunnet også å ha en myndighet med fullmakt til å avgjøre om flere typer navnesaker, ikke minst i tvistemål om navn på kart, og en myndighet som gir uttalelser om brukbare nye kommunenavn.

Kjelder

Lög nr. 35/1953, um bæjanöfn o.fl., með síðari breytingum [Lov om gårdsnavn m.m.]

Meginsjónarmið örnefnanefndar um nöfn sveitarfélaga 27. ágúst 1998. [Stedsnavnsutvalgets hovedprinsipp om kommunenavn] http://www.arnastofnun.is/page/arnastofnun_nafn_ornefnanefnd_nofnsveitarfelaga

Reglugerð nr. 136 um störf örnefnanefndar, frá 22. febrúar 1999 [Forskrift om Stedsnavnsutvalgets aktiviteter]

Stedsnavnsutvalgets hjemmeside http://www.arnastofnun.is/page/arnastofnun_nafn_ornefnanefnd

Sveitarstjórnarlög, nr. 45/1998 [Lov om kommuner]

Þórhallur Vilmundarson. 1980. Nýnefni og örnefnavernd á Íslandi. *Grímnir* 1:24–36.

Örnefnanefnd [Ársskýrslur]. 1. ágúst 1998 til 31. desember 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. [Stedsnavnsutvalgets ársrapporтер]

Summary

Can we accept Austurríki 'Austria' as the name of a municipality in eastern Iceland? Should the owners of the farm Saurar 'faeces/bog' be permitted to change the farm name in order to attract buyers of cottage lots? These are among the issues discussed by the Icelandic Place Name Committee in recent years. The article describes the Icelandic Farm Names Act and its implementation. The main emphasis here is on the time period from 1998 to 2006. In 1998 the Farm Names Act was amended so that it does not only deal primarily with farm names, but also with issues such as place-names on maps and names of new municipalities. In a sense, these amendments reflect certain changes in society. The article discusses some examples of the decisions and recommendations made by the Place Name Committee concerning farm names, place-names on maps, street names, and names of new municipalities.